

Ghid de Orientare profesională

1. Ce este orientarea profesională?

Orientarea profesională este procesul prin care elevii sunt sprijiniți în identificarea ocupației potrivite cu interesele, abilitățile și valorile lor profesionale (profilul vocațional).

2. Cui i se adresează activitatea de orientare profesională?

Beneficiarii activității de orientare profesională sunt:

- ✓ elevii din clasele VII - VIII care optează pentru continuarea studiilor într-o școală profesională, colegiu tehnic sau liceu vocațional
- ✓ elevii din clasele XI - XII care doresc să își continue studiile dar nu știu ce ocupație li se potrivește sau doresc să afle informații despre traseul de pregătire profesională pe care trebuie să-l urmeze pentru a putea practica respectiva ocupație

3. În ce constă procesul de orientare profesională?

Procesul de orientare profesională presupune parcurgerea succesivă a mai multor **etape**. Ca și în cazul orientării școlare, primul pas al procesului de orientare profesională îl reprezintă **autocunoașterea**.

✚ Ce presupune autocunoașterea?

Autocunoașterea se referă la identificarea caracteristicilor personale relevante pentru alegerile legate de carieră: abilitățile (cognitive și non-cognitive), interesele vocaționale și valorile profesionale.

✚ Cum poate fi realizată autocunoașterea?

Autocunoașterea poate fi realizată prin două tipuri de instrumente:

(1) Chestionare de autoevaluare

- ✓ Autoevaluarea se realizează prin chestionare de investigare a: abilităților cognitive, abilităților non-cognitive, intereselor vocaționale și valorilor profesionale.
- ✓ Acest tip de chestionare scot în evidență modul în care persoana care le completează se percepe pe sine. Rezultatele obținute în urma autoevaluării trebuie interpretate din această perspectivă.
- ✓ Cele mai utilizate chestionare de autoevaluare sunt cele de tip Holland (pentru autoevaluarea intereselor vocaționale), alături de chestionarele de investigare a valorilor profesionale.
- ✓ Instrucțiunile de completare a chestionarelor de autoevaluare sunt formulate în termeni accesibili, astfel încât nu necesită prezența/intervenția consilierului.

(2) Instrumente psihometrice*

- ✓ Testele de evaluare a abilităților cognitive fac parte din categoria instrumentelor psihometrice utilizate în consilierea carierei. Aplicarea acestora oferă o imagine obiectivă asupra potențialului cognitiv al elevului.

✚ Care este rezultatul etapei de autocunoaștere?

Rezultatul etapei de autocunoaștere este *profilul vocațional* al elevului, conturat pe baza rezultatelor obținute la chestionarele de autoevaluare și, după caz, la testele psihometrice.

* Testele psihometrice pot fi utilizate doar de către consilierii licențiați în psihologie.

Profilul vocațional oferă o imagine asupra nivelului de dezvoltare a abilităților cognitive și non-cognitive, intereselor vocaționale și valorilor profesionale ale elevului.

 Vezi [exemplu de profil vocațional](#)

Identificarea ocupațiilor potrivite este a doua etapă a procesului de orientare profesională.

 În ce constă etapa de potrivire?

Potrivirea constă în compararea profilului vocațional al elevului cu profilul ocupației pentru care optează.

Potrivirea se poate realiza comparând:

- nivelul abilităților obținute de către elev (în urma completării chestionarelor/testelor și incluse în profilul vocațional) cu nivelul minim al abilităților solicitat de o anumită ocupație
- interesele vocaționale ale elevului cu interesele care caracterizează acea ocupație
- valorile pe care elevul le consideră importante pe plan profesional cu valorile specifice ocupației

Implementarea acestui pas necesită informații despre:

- profilul vocațional al elevului
- descrierile ocupațiilor de pe piața muncii (profilele ocupaționale)

 Vezi [exemplu de potrivire profil vocațional - ocupații cu studii medii](#)

Vezi [exemplu de potrivire profil vocațional - ocupații cu studii superioare](#)

Instrumentele avansate de consiliere în carieră (vezi [platforma CCPonline](#)) permit realizarea comparației cu oricare dintre ocupațiile care prezintă interes.

 Vezi [exemplu de comparație profil vocațional - ocupație cu studii medii](#)

Vezi [exemplu de comparație profil vocațional - ocupație cu studii superioare](#)

Explorarea lumii ocupaționale pune accent pe analiza ocupațiilor de pe piața muncii din România.

 Ce resurse sunt necesare pentru realizarea acestei etape?

Asistarea elevului în explorarea lumii ocupaționale se realizează prin intermediul profilelor ocupaționale. În platforma CCPonline sunt incluse peste 1150 de profile ocupaționale.

 Vezi [exemplu de bază de date cu profile ocupaționale](#) (explorarea lumii ocupaționale)

Profilele ocupaționale sunt descrieri ale ocupațiilor de pe piața muncii care oferă informații despre:

- sarcinile de muncă
- contextul și condițiile de muncă (relații de muncă, riscuri implicate etc.)
- cunoștințele necesare, nivelul de educație și calificare solicitat pentru practicarea unei ocupații
- abilitățile, interesele și valorile profesionale specifice
- perspectiva pe piața muncii și alte informații relevante

 Vezi [exemplu de profil ocupațional](#)

✚ Care este rezultatul etapei de explorare a lumii ocupaționale?

Parcurgerea acestei etape oferă elevului o imagine informată asupra ocupațiilor de pe piața muncii.

Ultimul pas al demersului standard de orientare profesională îl reprezintă **consilierea și planificarea**.

✚ Care este specificul etapei de consiliere și planificare în procesul de orientare profesională?

În această etapă sunt valorificate informațiile privind: *profilul vocațional și rezultatele potrivirilor cu ocupațiile de interes*. Pe baza acestora, elevul este asistat și sprijinit în:

- autocunoaștere (în sensul de a-și înțelege profilul vocațional și de a interpreta corect rezultatele obținute la chestionarele/testele efectuate)
- elaborarea unui plan de dezvoltare a abilităților insuficient dezvoltate comparativ cu cerințele ocupației vizate (ce ar trebui să facă pentru a avea succes în opțiunea profesională pe care o vizează)
- formularea obiectivelor de carieră specifice
- planificarea pașilor necesari pentru atingerea obiectivelor stabilite

Vezi [exemplu de plan de consiliere](#)

Procesul de orientare profesională poate fi redat schematic astfel:

Pasul 1: Cine sunt?

↳ Etapa 1: Autocunoaștere

Evaluarea caracteristicilor personale

Chestionare de:

- abilități cognitive
- abilități non-cognitive
- interese vocaționale
- valori profesionale

Teste psihometrice

Rezultat:

- Profil vocațional
[vezi exemplu PV](#)

Pasul 2: Ce mi se potrivește?

↳ Etapa 2: Potrivire

Opțiuni profesionale

Descrieri ale ocupațiilor de pe piața muncii (profile ocupaționale - PO).

Rezultat:

- Ocupații potrivite abilităților și intereselor personale
[vezi exemplu listă ocupații potrivite](#)

Pasul 3: Ce să aleg?

↳ Etapa 3: Explorare

Explorarea lumii ocupaționale

Descrieri ale ocupațiilor de pe piața muncii (profile ocupaționale - PO).

Rezultat:

- Informații privind ocupațiile
[vezi exemplu PO](#)

Pasul 4: Ce trebuie să fac?

↳ Etapa 4: Consiliere

Planificarea carierei

Stabilirea scopului și obiectivelor de carieră

Rezultat:

- Obiective de carieră
- Plan de acțiune
[vezi exemplu plan de consiliere](#)

4. Ce resurse sunt necesare pentru implementarea procesului de orientare profesională?

Fiecare etapă a procesului de orientare profesională necesită resurse specifice, și anume:

- ✓ în etapa de autocunoaștere sunt necesare instrumente adecvate acestui scop, care pot fi: chestionare de autoevaluare și teste psihometrice (vezi *Cum poate fi realizată autocunoașterea?*)
- ✓ descrieri ale ocupațiilor de pe piața muncii (profile ocupaționale) - necesare în etapa de potrivire și etapa de explorare
- ✓ resurse teoretice și practice (ghiduri, fișe de lucru) - utile în etapa de consiliere și planificare a carierei

Vezi [exemplu de fișă de lucru](#)

Cel mai eficient mod de implementare a serviciilor de orientare și consiliere profesională este prin intermediul unei [platforme online](#) care integrează toate resursele necesare parcurgerii întregului proces.